

Prima instanță: Judecătoria Telenești (jud. L. Iarmaliuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Albu, A. Toderaș, O. Moraru)

DECIZIE

29 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Svetlana Filincova

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”, prin intermediul directorului Bosîi Ludmila,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Socolovschi Andrei împotriva Primăriei sat. Mîndrești, rl Telenești, Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din sat. Mîndrești, rl Telenești, intervenient accesoriu Consiliul local Mîndrești privind repararea prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul accidentului de muncă,

împotriva deciziei din 01 noiembrie 2016 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 23.07.2015, Socolovschi Andrei a depus în instanța de judecată cerere împotriva Primăriei sat. Mîndrești, rl Telenești, Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din sat. Mîndrești, rl Telenești, solicitând repararea prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul accidentului de muncă.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 21 iulie 2003 a suportat un accident de muncă ca urmare a executării ordinului directorului Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir”, instituție unde era angajat. În rezultatul accidentului i-au fost cauzat grave traumatisme, fiind apreciat cu gradul I de invaliditate.

Menționează reclamantul că, a suportat un șir de investigații chirurgicale, însă până în prezent necesită asistență permanentă de îngrijire din partea unei terțe persoane.

Susține reclamantul că, s-a adresat atât Primăriei sat. Mîndrești, cât și Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” cu cerere privind achitarea drepturilor bănești, însă primarul sat. Mîndrești a înaintat acțiune în instanța de judecată împotriva sa, prin

care a solicitat anularea actului și a procesului-verbal de accident, deși cunoștea cu certitudine că a fost un accident de muncă.

Consideră reclamantul că, intenționat a fost lăsat fără careva surse de existență și ajutor, mai mult, i s-au cauzat cheltuieli suplimentare.

Solicită reclamantul încasarea de la Liceul Teoretic „Dimitri Cantemir” a sumei în mărime de 91458 lei cu titlu de indemnizație unică în legătură cu pierderea capacității de muncă; încasarea forțată de la pârâți a cheltuielilor legate de investițiile medicale suportate pe perioada anilor 2003-2005 privind restabilirea sănătății, fiindu-i adus un prejudiciu material în sumă de 9000 lei; încasarea de la pârâți a coeficientului de inflație pentru anii 2005-2014 la suma indemnizației unice în mărime de 62829 lei; încasarea de la pârâți a sumei în mărime de 1000000 lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și a cheltuielilor de judecată pentru ambele acțiuni în mărime de 10000 lei.

Prin încheierea din 12 noiembrie 2015 a judecătoriei Telenești s-a atras, din oficiu, Consiliul local Mîndrești, în calitate de intervenient accesoriu în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Socolovschi Andrei împotriva Primăriei sat. Mîndrești, rl Telenești, Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din sat. Mîndrești, rl Telenești privind repararea prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul accidentului de muncă.

Prin hotărârea din 01 aprilie 2016 a judecătoriei Telenești s-a admis parțial acțiunea depusă de către Socolovschi Andrei; s-a încasat de la Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din sat. Mîndrești, rl Telenești în beneficiul lui Socolovschi Andrei indemnizația unică în legătură cu pierderea capacității de muncă în sumă de 91418 lei; s-a încasat de la Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din sat. Mîndrești, rl Telenești în beneficiul lui Socolovschi Andrei prejudiciul moral în mărime de 120000 lei; s-a încasat de la Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din satul Mîndrești, rl Telenești în beneficiul lui Socolovschi Andrei cheltuielile de judecată în sumă de 634,75 lei. În rest, pretențiile înaintate de Socolovschi Andrei s-au respins ca neîntemeiate.

Prin decizia din 01 noiembrie 2016 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul depus de Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din satul Mîndrești, rl Telenești și s-a menținut hotărârea din 01 aprilie 2016 a judecătoriei Telenești.

La 10 ianuarie 2017, conform ștampilei aplicată pe plicul poștal (f.d. 11, vol. II), Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”, prin intermediul directorului Bosîi Ludmila, a declarat recurs împotriva deciziei din 01 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârilor instanțelor judecătorești cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel la judecarea cauzei a emis o decizie ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece a examinat pricina unilateral și neobiectiv.

De asemenea, instanța de apel neîntemeiat nu a aplicat prevederile art. 267, 272 Cod civil, deoarece accidentul de muncă s-a produs la data de 21.07.2003, fapt despre care Socolovschi Andrei evident a cunoscut din momentul când a avut loc, iar cererea prealabilă a fost depusă la data de 09.02.2015, adică după expirarea a 12 ani, fapt prin ce au fost omise toate termenele rezonabile de adresare în instanța de

judecată. Ori, conform art.14 al Legii contenciosului administrativ cererea prealabilă se depune în termen de 30 zile de la data când persoana a aflat că este vătămată într-un drept al său, termen care la fel a fost omis de către Socolovschi Andrei.

Susține recurentul că, la examinarea cauzei și adoptarea hotărârii contestate, atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au luat în considerare faptul că anterior a mai existat o cauză similară între aceleași părți și cu privire la același obiect, cauză care a finisată prin decizia din 13.01.2015 a Curții de Apel Bălți privind scoaterea acțiunii de pe rol în temeiul art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă. Motivul scoaterii acțiunii de pe rol a servit nerespectarea de către reclamant a procedurii prealabile. După care, la data de 09.02.2015 Socolovschi Andrei a înaintat Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” și Primăriei sat. Mîndrești, rl Telenești cerere prealabilă.

Declară recurentul că, instanța de apel urma să țină cont și de faptul că la momentul când a avut loc accidentul de muncă toate instituțiile de învățământ, inclusiv și Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” erau finanțate din bugetul administrațiilor publice locale și nu dispuneau de surse financiare proprii. Prin urmare, responsabilă de recuperarea indemnizației unice în legătură cu pierderea capacității de muncă a recurentului se face de Primăria sat. Mîndrești, rl. Telenești. Iar, faptul că la moment Liceul deja dispune de surse financiare nu denotă folosirea acestor surse financiare în scopul achitării unor indemnizații din perioadele precedente alocării surselor date.

Consideră recurentul că, instanțele ierarhic inferioare greșit au interpretat și aplicat prevederile art. 1422 alin. (1) Cod civil, deoarece Socolovschi Andrei și-a întemeiat pretenția de încasarea a prejudiciului moral pe faptul înaintării acțiunii în instanța de judecată de către Primăria sat. Mîndrești împotriva sa, proces care a durat până în anul 2015. Deci, Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” nu poate fi persoana responsabilă de repararea prejudiciului moral cauzat intimatului/reclamant de către Primăria sat. Mîndrești, rl Telenești. Mai mult ca atât, Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” încă în anul 2005 prin procesul-verbal nr. 1 din 09.09.2005 a calificat accidentul cu Socolovschi Andrei ca accident de muncă grav, dându-i posibilitate acestuia să beneficieze atât de indemnizația unică, cât și alte plăți. Astfel, califică acțiunile Primăriei sat. Mîndrești, rl Telenești drept o tergiversare intenționată a examinării cauzei, pentru a se eschiva de la plata indemnizației ce o datorează reclamantului, ca ulterior să pună responsabilitatea materială pe seama Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir”.

Precizează recurentul că, instanța de apel a ignorat și faptul că statutul instituției Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” este modificat în baza deciziei nr.5/12 din 04.12.2012 a Consiliului rl Telenești, iar conform deciziei nr.6/5 din 06.12.2013 a Consiliului rl Telenești, Liceului se consideră deja instituție de învățământ cu statut de persoană juridică (executor secundar de buget). Bugetul instituției este constituit din surse cu destinații strict prevăzute, în mare parte salarizării cadrelor didactice și întreținerea instituției de învățământ. Careva surse prevăzute pentru asemenea achitări instituției nu-i sunt alocate. Prin urmare, menținerea hotărârii contestate de încasare din contul Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” a sumei totale de 212052 lei va periclita întreaga activitate a instituției din moment ce instituția nu dispune nici de un careva fond de rezervă și nici de alte venituri sau surse de finanțare.

Indică recurentul că, din textul prevederilor art. 25 a Legii nr.181 din 25.07.2014 rezultă că administrația nu este în drept de a folosi mijloace bugetare în alte scopuri decât cele permise de legislație. Ori, conform Hotărârii Guvernului nr. 513 din 11.08.1993, plata indemnizației unice persoanelor care beneficiază de acest drept se efectuează de către întreprinderea vinovată de producerea accidentului de muncă sau de declanșarea afecțiunii profesionale din contul mijloacelor proprii. Întreprinderile finanțate de la bugetul republican plătesc indemnizația unică din contul bugetului respectiv. Deci, în cazul din speță, la moment, distribuitor al mijloacelor bugetare este Consiliul rl Telenești.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 01 noiembrie 2016. Conform materialelor pricinii, decizia contestată a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 07 decembrie 2016 și recepționată de către recurent la 15 decembrie 2016, drept dovadă servind avizul de recepție anexat la dosar (f.d. 248, vol. I). Astfel, recursul declarat de Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”, prin intermediul directorului Bosîi Ludmila, la data de 10 ianuarie 2017, conform ștampilei aplicată pe plicul poșta (f.d. 11, vol. II), se consideră a fi declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”, prin intermediul directorului Bosîi Ludmila, și va casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că prin ordinul nr. 41 din 23 noiembrie 2001, reclamantul Socolovschi Andrei a fost angajat în funcție de fochist la Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” din sat. Mîndrești, rl Telenești. (f.d. 107, vol. I)

Conform ordinului nr.199 din 18 noiembrie 2002, Socolovschi Andrei a fost transferat în funcția de meșter. (f.d. 108, vol. II)

S-a mai stabilit că, la 21 iulie 2003, reclamantul, la indicația directorului Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir”, a fost trimis la cariera din sat. Mîndrești, rl Telenești, pentru a efectua lucrări de încărcare a argilei.

În timpul efectuării lucrărilor de extragere a argilei, malul de lut s-a surpat, prăbușindu-se peste reclamant, iar în rezultatul acestui accident, lui Socolovschi Andrei i-au fost cauzate multiple leziuni corporale grave.

Conform procesului-verbal privind accidentul de muncă nr. 1 din 09 septembrie 2005 și a actului de accident nr. 74 din 04.03.2005, întocmit de comisia Liceului, accidentul dat a fost calificat ca fiind grav. (f.d. 5-7, vol. II)

Conform certificatului seria EM, nr. 315637 din 16 noiembrie 2005, eliberat de către Casa Națională de Asigurări Sociale Sîngerei lui Socolovschi Andrei s-a acordat gradul unu de invaliditate, fără termen de reexaminare. (f.d. 21)

La fel, s-a mai constatat că, la data de 31 iulie 2007, Primăria sat. Mîndrești, rl Telenești a înaintat în instanța de judecată acțiune împotriva Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir”, intervenienți accesorii Inspectoratul Teritorial de Muncă Telenești și Socolovschi Andrei privind anularea procesului-verbal nr. 1 din 09 septembrie 2005 privind accidentul de muncă și a actului de accident nr. 74 din 04.03.2005, întocmit de comisia Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir”.

Prin hotărârea din 22 noiembrie 2012 a judecătoreiei Sîngerei s-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Primăria sat. Mîndrești, rl Telenești împotriva Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir”, intervenienți accesorii Inspectoratul Teritorial de Muncă Telenești și Socolovschi Andrei privind anularea procesului-verbal nr. 1 din 09 septembrie 2005 privind accidentul de muncă și a actului de accident nr. 74 din 04.03.2005, întocmit de comisia Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir”, soluție ce a fost menținută și de către Curtea de Apel Bălți prin decizia din 26 septembrie 2013. (f.d. 18-26)

Legalitatea actelor întocmite de către comisia Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” a servit temei pentru Socolovschi Andrei de a depune cerere de chemare în judecată, la 23.07.2015, împotriva Primăriei sat. Mîndrești, rl Telenești, Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din sat. Mîndrești, rl Telenești, intervenient accesoriu Consiliul local Mîndrești, prin care a solicitat repararea prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul accidentului de muncă.

Fiind investită cu judecarea cauzei, judecătoria Telenești, prin hotărârea din 01 aprilie 2016, a admis parțial acțiunea depusă de către Socolovschi Andrei; a încasat de la Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din sat. Mîndrești, rl Telenești în beneficiul lui Socolovschi Andrei indemnizația unică în legătură cu pierderea capacității de muncă în sumă de 91418 lei; a încasat de la Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din sat. Mîndrești, rl Telenești în beneficiul lui Socolovschi Andrei prejudiciul moral în mărime de 120000 lei; a încasat de la Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din sat. Mîndrești, rl Telenești în beneficiul lui Socolovschi Andrei cheltuielile de judecată în sumă de 634,75 lei. În rest, pretențiile înaintate de Socolovschi Andrei au fost respinse ca neîntemeiate.

Verificând legalitatea hotărârii instanței de fond, Curtea de Apel Bălți, prin decizia din 01 noiembrie 2016, a respins apelul depus de Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” din sat. Mîndrești, rl Telenești și a menținut hotărârea din 01 aprilie 2016 a judecătoreiei Telenești.

Colegiul reține că instanțele inferioare la emiterea soluției în speță au încălcat normele de drept material, fapt ce ar putea duce la soluționarea eronată a pricinii.

La caz, instanța de recurs reține că în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care

au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Analizând conținutul deciziei contestate, în raport cu prevederile legale menționate, Colegiul conchide că instanța de apel, judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, precum și a materialului anexat la dosar, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului, în raport cu legislația în vigoare.

Instanța de recurs menționează că la judecarea apelului, Curtea de Apel Bălți nu s-a expus referitor la termenul de prescripție invocat de către pârît și în condițiile când din materialul probator anexat rezultă că accidentul de muncă s-a produs la data de 21.07.2003, fapt despre care Socolovschi Andrei evident a cunoscut, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă în anul 2015, adică după o perioadă 12 ani.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că admiterea acțiunii în circumstanțele date afectează grav dreptul pârâților la un proces echitabil.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, ținând cont de faptul că instanța de judecată ierarhic inferioară nu s-a expus și nu a combătut argumentele invocate de către Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”, admitând acțiunea înaintată de Socolovschi Andrei, iar instanța de recurs este în imposibilitate de a corecta respectiva eroare judiciară, concluzionează asupra remiterii pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

În atare circumstanțe, instanța de recurs consideră că pricina a fost judecată cu încălcarea normelor de drept material și, având în vedere că eroarea comisă nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul consideră necesar a admite recursul și a casa decizia instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele pricinii, probele administrate și reexaminând pricina să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților, având în vedere că acțiunea nu este tardivă.

Tot aici, instanța de recurs menționează și faptul că reexaminând pricina instanța de apel trebuie să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților și verificarea pretențiilor înaintate în prezentul litigiu.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a pronunțat decizia cu încălcarea standardelor procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, a casa integral decizia instanței de apel și de a remite pricina la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. art. 445 alin.(1) lit. c), 445, alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”, prin intermediul directorului Bosîi Ludmila.

Se casează decizia din 01 noiembrie 2016 a Curții de Apel Bălți, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Socolovschi Andrei împotriva Primăriei sat. Mîndrești, rl Telenești, Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din sat. Mîndrești, rl Telenești, intervenient accesoriu Consiliul local Mîndrești privind repararea prejudiciului material și moral cauzat în rezultatul accidentului de muncă, cu remiterea pricinii la rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Svetlana Filincova

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală